

Masalisi mpona molakisi mapesemi O'nkasa 1 el 14

Masalisi mpona molakisi

ETEY 2016 Pesaro

molakisi: Eliza Vola, Herve Tunga

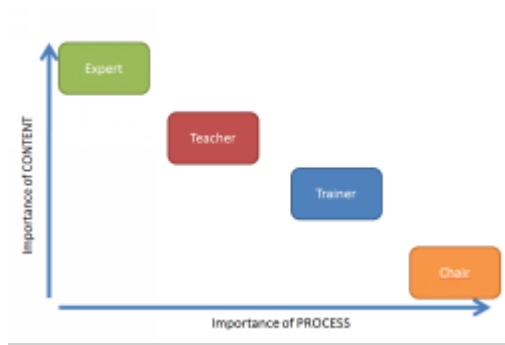
Malakisi mpona balandi

Ebandeli

Masalisi ezali maye “makoki kosalama na pete nionso”.kasi maye mazali pete ezali masalisi, kosalisa nto pe Mosalisi'? lisanga mwa basalisi moye mapalangani o'nse mobima balobi boye:

Bosalisi bwa bokutanisi elingi koloba te, kokolisa boyambi ya bato balisanga lolenge bazaleli ata kutu ba zali na bokeseni nto pe na motuya moko te, na bondimi makanisi, misala o'lisanga, mpe kosala biyano mizwamaki. Maye oyo ezali kaka te motuya mpona kozwa motu mwa mosala mpe kotamwisa mosala; ezali mpe lisusu moko na maye maleki ntina na botalisi maye masengi boyebi meke mpe ko mitiesa na mosala mingi.

Makeseni mwa matalisi ekoki ko ndimama na ntango bo zali kozwa makano misusu. Esengeli ondima na ekenge biloko maye: mosali mwa maboko, Molakisi, molakisi mpe mokambi, bato baye ba neyi bako salaka eloko moko te kasimoto na moto ako sala maye mapesemeli ye mpe ba zali bato baye ba kosalisaka na mateya.

Mokambi ako kambaka (ako salisa) bokutani ndakisa te makita manene mwa lisanga ya balakisinto pe lisanga linene mpenza o’kati mwa etreprise.

Moteyi azali mosalisi, na ntango ya misala ma boyekoli.

Esika mwa mateya La instruisto moteyi ako salisa mpe kosunga eteyelo ya nse makasi nto pe maye ya katikati.

Moto mwa misala maboko La Fakulo moto moye azali na boyebi na makambo maye mobongisama kala mpe

azalo maye ako sala mpe eyebani uto kala.

Soki lolenge moko ya kotangisa matiamaki na kati ya Diyagramo na ntina ya kotalisa kobongolama ya ngambo X mpe kotalisa motuya ya maye ma mononi na ngambo ya Y, mpe maye okoki mpe oko mona mambi mosusu ma ntina nto pe mbongwana na lolenge ya masalisi. Moteyi ako mitiese mpenza na ntina yam aye mopesemeki déjà nab o tangisi, mpe ko pesa nzela , ndingisa o’balndi na kati ya ndako ma mateya mpe ako salisa lisusu na ntina te balandi ba mekola malamumu. Mpe lisusu, molakisi ako mitiese ten a makelel mako salema na makutani kasi ako mitiesa na ntina ya malakisi ndenge ebongisamaki(ndakisa moto molobeli, moto na moto azala na likambo maze ya koloba, ko landa kaka nzela ya maponomi ndenge ebongisamaki...). Boye elingi kotalisa te, bokesenisi ezali mpembe to pe moyindo, kasi eko pesa bino nzela ya koyaba ntina mwa bokesenisi ma lolenge ya mateya mpe maksi mango na lolenge yako pesemela.

To ko yeba banso te, maman na etinda ya molakisi ezali kosalisa na nzela ya malakisi o’lisanga mwa ba landi, na Makita manso ezalaka na lolenge moko esengelaka kotia mpo bato ba mipesa mpe ba mikotisa mobima na ntina ya komaniolisa makambo malamumu mpenza o’lisanga ya baladi mpona kopese bango mateya na pete bo’elongobani.

Bosangani maye eko tala kaka lolenge nini lisanga mokoki kosala na bosimbi mpe ngwi, na mpe bosalisi na mabi ma tali mateya mpe esika mako zwama mateya.

1 Maye mapesemi

ebandeli

1 *maye* mapesemi

2 *ba mikano mwa matangisi*

3 *ntina mwa mosalisi*

3.1 *bokasi mwa mosalisi*

3.2 *Ŝlosilpaŝoj por Efektivaj Faciligantoj*

4 *masalisi mwa Ankrokrado*

4.1 *etando mwa malakisi*

4.2 *lolenge mwa bopesi*

4.3 *balandi*

5 *bisaleli mwa malakisi ebele*

5.1 *ba buku*

2 Mikano ma boyekoli

Na nsima ya nzanga, ba landi banso bazelami mpona:

- koyeba ntina ya kofungola nzela na matangi;
- kobanda koyeba ndenge nini bozebi ezali kopanzana onte ya malakisi mpe ndenge nini kosalisa mango;
- koyeba kokesenisa makambi ibale na ntango mwa malakisi;
- komaniola ntina ya bopalanganisi bato na ntango ya malakisi na zela ya bozaleli ya lisanga;
- koyeba llisusu, mpe kosalela bitaliselo bwa mateya misusu.

3 Etinda mwa Mosalisi

Faciliganto havas duspecan taskon: kompreni kaj klarigi la unikan signifon kiun çiu partoprenanto individue çerpas de la situacio kaj gvidi la procezon por atingi komunan, aũ socie konstruitan, komprenon.

Kosalisa malamumu ezali kaka te, ko mema biyano na nzela ya boyokani o'lisanga (Maier, 1967), kasi ezali mpe lisusu, kobongisa milulu maye makoki ko pesa bato mposa ya kotuna mpe koluka koyeba na maye bango bazali na yango ntina. Akoki kotinda ba landi ba talisa maye bango ba sepeli na mango te mpe maye ba zali ko bangela, asengeli mpe kotala maye malobami o'bato mukie mpe ako samba ekateli ndenge mibeko malisanga moko sengeke na ntina te mokano ezala se lioko mpona bato banso. Sibbet(2002) atalisi te, mosalisi asengeli ayeba na ntina yam aye manso mako salema na makutani, maye mazali kozelama na balandi, makanisi ma bango, mpe kotalisama ma mayebisi bongo mpe mpona kopesa nzela na ntina mwa bo sosoli. Na kolanda, esengeli molakisi amaniolisa mayea ma simbamaki ten a boto lioko nto mpe na lisanga mobimba na lolenge ya boyebi naye lokola molakisi.

3.1 Makasi bwa mosalisi, moteyi

Lisanga moye mopalangani o'nse mobimba mwa basalisi bwa bateya (IAF), ba etinda nini ba zali kotalisa mpe ba simbami na mango, ko salisa mpe kosunga liboso kobanda mateya mpe kosunga bato na pete ko mitiesa o'mateya ma mayekoli, kotalisa ba etinda maye etalisami na ntina mosala mwa basalisi bwa mateya mpona kosunga bongo, bato bayeba kosalea maye bako zwa o'nzela ma mateya, mpe ko sunga na kotalisa moto moye mosusu azwami mpona na mateya nini azali ko zela epayi ya molakisi. Kotalisa boyebi, makasi, mpe ezaleli maye mako tinda mosalisi asala malamumu mpe na makasi bonso, ezali maye ma koki mpona moto nionso alingi kozwa mayele songolo pakala na ntina ya masalisi. Kaka na etando mwa makomi maye, toko talisa motema ya masalisi ma zwami.

Kitoko mpe makasi ya malandi, na makasi ya maye boteyemi, na ezalela ya mayebisi maye matalisami na nzela ya lisanga ya ba teyi, IAF ezali maye:

- A. Sala bokutanisi bwa makanisi na bato baye balinga kolanda mateya.
- B. Bongisa lisanga lioko mwa ntina mpona bolanda mateya.
- C. Sala mpe sunga baye balingi kolanda mateya bo ebongi.
- D. Tambwisa lisanga tii na kozwa bonsomi malamumu.
- E. Tonga mpe sunga makanisi maye ya malamumu.
- F. zala na lolenge malamumu mpe na etalisemeli mwa moteyi.

A. Sala bokutanisi bwa makanisi na bato baye balingi kolanda mateya

1. palanganisa misala mwa bino maye mosalami o'elingu
2. tiya mpe sala esimbelo lioko maye mako ma kotodisama na mposa ya kliyatele
3. kotisa makitani mwa mateya ebele mpe ezala makasi.

B. Bongisa lisanga lioko mwa ntina mpona bolanda mateya

1. Pona lolenge nini okoki ko pesa na mango malakisi mpe maye makoki kotondisa bofungwami mwa milulu mwa mateya, mpe eko pesa mpiko na balandi mpe eko mema te alandi ba simba mayano.
2. bongisa tango mpe esika mpona ko simbisa bolandi mateya

C. Sala mpe sunga baye balingi kolanda mateya bo ebongi

1. talisa makasi bwa makita ya mateya mpe talisa bato banso lolenge nini mateya makoki kopese
2. talisa bokeseni mpe maye matindami mpona bato songolo soki etali bato nionso te.
3. sala keba na lisan maye ba koyokono te
4. kumisa lisanga mwa balandi baye bazali kolinga kosala mingi na ntina ya mateya

D. Tambwisa lisanga tii na kozwa bonsomi malamumu

1. Tambwisa lisanga na lolenge o'ponoki mpona bo pesi mateya
2. Salisa boyebi mwa lisanga na ntina ya etinda na bango
3. Tambwisa lisanga na boyokani mpe na kolinga kosimba biyano

E. Tonga mpe sunga makanisi maye ya malamu

1. Bomba malamu mpenza moto mwa boyebi
2. yeba monene mwa lolenge nini masalisi ma koki kosaleme
3. Batela ezalela mwa bateyi bongo mobeba te

F. zala na lolenge malamu mpe na etalisemeli mwa moteyi

1. tiesa na misala a etinda lioko mozwamaki mpe mayebisi se lioko mazwamaki
2. Sala na kibomoto
3. ndima ma maye mazwami na lisanga mpe zala moto moye azangi ngambo

3.2 Kotambola moye ebongi mpona ba salisi

Basalisi ya nguya esengeli ba sala keba na mama na makambo maye:

1 Sala Rapport

Mitalisa mpe talisa etinda mwa yo mosalisi. Sosolisa lisanga na tina ya bokotisi bwa bino o’kati mwa motena ya mateya mpe na kondima kozala moto ya bato banso na kozanga kopono.

2 Talisa lolenge ya bosalisi mateya makozala

Talisa lolenge nini kosala masa mayano mpe lolenge nini kozwa biyano mpona ko talisa sima te bato banso ba yebe solo, ndenge nini makambo eo salema. Mayebi maye ma bato manso, eko talisa te makitani ya malakisi eko zalela kaka mpona maman na likamo nto pe motu mwa mateya se lioko maye mozwamaki na boyokani o’kati ma lisanga bongo eko pesemela lisanga ya bato ata lioko te ete bazuwa makutani maye lokola balingi ko salela mango na tango nabango moko pe ba lingi.

3 Tia na lokasa mpe monisa lolenge nini Biyano etalisami

Talisa ete mpona kozwa bonsomi mwa biyano, lolenge mwa mateya elingi omikotisa na ntina mwa mateya mpe eleki malamau koyeba ndenge nini kotamwisa makambo mpe koyeba na ntina ya batu. Soki makanisi ma bato salemi na angelle te, mpe esimbamaki makasi te, bato basusu ba koki kobanda ko tambola tambola likolo mwa emoniselo, kotambola tambola o’pembeni, na ntina ya makambo masusu mazangi motu na makolo, bongo ba koki kosala te mateya nazala na ntina ata moko te mpe epese eyano soko mokie te. Oko sunga ko mitiesa na ntina ya likambo lioko ntango inso, mpo ete maye ezali ko pesa mosalisi te akoma mazali kobaisama na lolenge ebele, sangisa makanisi malamau, mpe sosola na ntina ya likanisi lioko yambo te oleka na maye mosusu olingi ko talisa.

4 Sala mpe tia mibeko mpona bato inso

Salisa makita na botosi ngonga, mpe tosa maye mobimaki kala na boyokani na ntina ko salela ngonga mpe ko simba mikano bo’elongobanizuwa maye ma motuya mpe boya maye ma kofundana, maloba mako matisaka nkanda mpe eko yokisaka mitema mpe linga ete bato ba loba bo’ebongi. Talisa balandi ete, moto niono azali na ndingisa mpona kozwa maloba, ko tuna, koboya, nto pe konongolo makanisi maye na maye apesaki liboso, ayokama, mpe esimbama na botosi. Moto lioko te azali na ndingisa kofinga bato basusu, nto pe koboya lolenge ba lengeleki mateya na nzela ya kozanga kolanda mateya nto pe na mabaku soki ezalaki na makutani maleki.

5 Ndimbola mokano

Ezali motuya koyeba mpe kondimbola makano ma lisanga. Lolenge mwa bopesi mateya ekoki kochanger te yambo te lisanga ma bato baye ba zwamaki mpona kobimisa mango na bomoko mpe baye ba yebaki lifuti nini ba kokaki ko zuwa.

6 bongisa lolenge nini ya kopesaka ba ndimbola

Ezali moto, mpifo ma mosalisi, na nzela ya bokasi ya ndege na ndenge, lokola kotutisama na motema, bosangisi mateya o'etenise lioko, kosalisa lisanga basala sistemi ya bomanioli na lisanga na nzela ya kosimba sistemi ya moto moko na moko na bisika mango ma kokani mpe na maye makokani te, maye ma kosala bokeseni. Bosangisi makanisi ya mmayebi oyo na lombango mpenza, esengeli ezala, mokuse mpe motuya makasi na botambwisami na mango mpona kozuwa biyano maye mazwani na baninga basusu nto pe lisanga.

7 Sala ete lisanga mozala makasi

Landa na bokebi bokasi mwa lisanga, balandi baye ba kosimbaka mateya mpe bako yanolaka malamumu, mpe baye ba kopesaka makanisi ma bango mingi koleka. Maniola ntina ya makanisi mpe maye manso ma kobima ntango inso o'lsanga. Mosalisi azali koyeba mpe kososola na mambi manso boyokani nto mpe kozanga boyokani o'kati ma lisanga mpe ako sala te, lisanga mo zala kolongono mpe epese mpifo malamumu na mpe bosalisani nionso.

8 Tangisa mayebi maye mazali na se nto pe ya ebandeli

Epesemeli bongo na maye masengeli o'lisanga nionso, mosalisi akoki komeka kosala malandisi na ntina ya mayebisi mase lokola baye ba mitiesa baye ba ndima kolanda mateya, ko tutisama o'motema, mpe koloba, ntango makambo masusu ma kotala lisanga se ya bato bikolo lioko, mpe ya makila lioko, esengeli ko pese mateya mase mpenza maze ma koki kosangisa bato esika se lioko.

9 Pesa na balandi mazongisi mwa mateya

Nsima ya makutani manso, esengeli ezala na tango moko mpona komaniola maye ma zwamaki ngonga loleki mpe ko kanisa mingi na maye ma lobamaki. Ndakisa maye eko salisa maye ibale ya motuya: ezali lolenge mwa mateya mokoki mpe eko talisa te bokeseni bozali mpe makoki ma kobongola eloko na esika songolo soki ezali eko saleme malamumu mpe eboyami te.

10 Kotisa mpe sepela na bonsomi

Nkotisa o' buku mpe sepela na lolenge bozali kozwa bonsomi, mpe sala te milulu epesa yo biyano malamumupe lisusu, fongola nyela mosusu maye mako meme yo liboso mpe o'toko bonsomi misusu ebele.

11 Suka ya malakisi

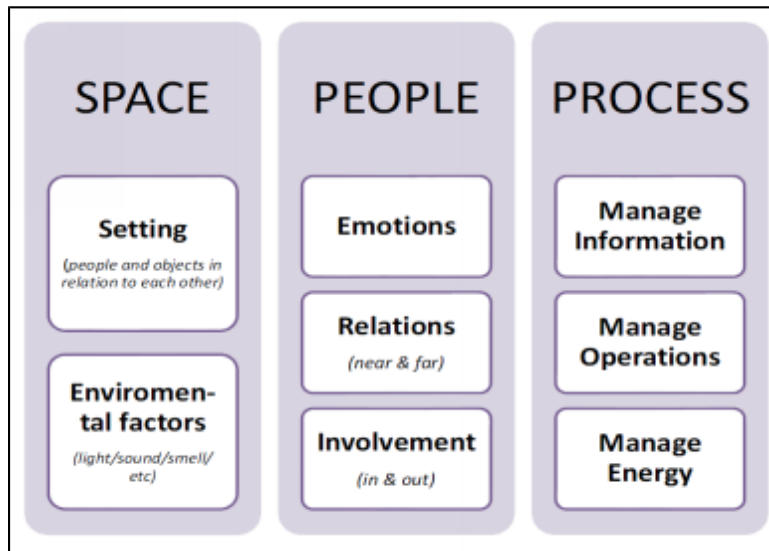
Na suka ya lolenge o'ponoki ko pesa mateya, bosukisi eko sunga koyeba nini esimabaki mpe kosala makambo masusu na bokasi manso. Boye to kozala na tango mpona kobongisa, kopesa makasi na maye masimbaki te.

A GROUP FACILITATOR IS...

4 Masalisi mwa Ankrokrado

Tango nini ebongisami mpona lisanga mwa ba salisi, bato ba ko keseneke bitando maye ma sato. Mosalisi asengeli kaka te kolandela, bo kokisami mwa lolenge ya kopesa mateya maye lokola ma komamamaki, masalisi makoki ko zala facile, mpe lisusu, pete na esika ya mateya mpe bato ba zali maye motuya mpenza te ma ko kosimbisa milulu. Bitando maye basato ma kosala ; lialisi Ankrokradon.

4.1 Esika mwa mateya

Mosalisi azali bisika mana mpona kozala na kati ma bato na ntina ya kopesa bango mposa ya malandi mateya. Na kala wuta te makita mwa mateya kobanda, mikano na ntina ya kozala o'katikati ma bato mpe kondima bato banso, bozalisani mwa milulu, mpe mikano mwa bo bongisi lolenge milulu mwa projet eko tambolama esalemaka mpona ko simba maye malongobani na makita mpe kozwa bonsomi na ntina ya mikano maya ma bongi. Ko bongisa esika mwa mateya, elongo na maye manso ma kosalaka te lolenge mwa malakisi maye mabongisamaki ekoki komeme makasi na moteyi, bomoto, mpe bokeseni ma lisanga ma balandi mpe eko pesa esengo na ntina ya balandi banso, na bosalisi balandi na koyoka mpe komana manso, kasi kolinga te ete ezalela ya mabe moko ezuwa esika na makanisi ma kobimaka. Soki molakisi azali kosalisa na bokeseni te, boye mateya ma kopese na bopikiliki mpenza, na makanisi se lioko, mpe eko mema biyano gambo te ngambo maye ma solo. Eko zala mpennza motuya me malamuru ete, mosalisi esengeli alekisaka tango maye manso na balandi mpo ayeba kozwa mbano bo ebongi na ntina ya bososoli maye balandi ba zali ko kanisa.

Kozala na kati kati ma mateya: elingi koloba kolengele mambi ma mateya, etalisi mwa mateya mpe ko kabolama ma chambre mpe esika mwa mateya. Maye ya motuya awa ezali monene mwa chambre, lolenge nini biteni songolo pakala mwa bato mozwami epayi mwa mosalisi mpe na basusu, mpe lisusu lolenge nini ba mesa mozwami mpe ezali ko monono.

Biloko ma mokili: biloko lokola moyi, makelele mpe solo ekoki ko bongolisa makutani nto pe malakisi. Lokola mosalisi, esengeli ondima te makelele (ndakisa makelele ma Mayembo, nto mpe makelele ma botongi ndako o'pembeni mwa esika ya mateya ma bino) ekoki kosala te mateya ma bino mokatana. Ba salisi ba sengeli na bango ba yeba uto liboso ete eko zala eloko lioko te songolo pakala eko bongolisa maye to lengeleki na nzela ya makelele mpe soki etalisami ntango mateya mazali kopese esengeli naiono mpe na lombango kopeme moke soki malamumu, ko changer esika nto pe kochanger malakisi ma kati kati ekoki mpe kozala biyano maye ma koki awa.

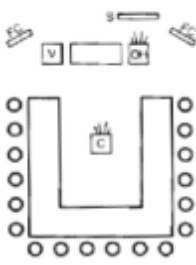
Ndamu ma maye ma koki komitiesa na mosala:

- **Eteni ya ndako, chambre** La oyo o'poni esengeli ezala malamumu mpona mokano ; koyeba ete ezali mpenza monene (ndakisa mpona mosala ya lisanga ya moke, masanga masusu ma kopese makanisi) mpe ete ozuwa biloko maye ozali na yango mposa (ba mesa ndenge ekoki, ba kti, esika mwa mateya lokola ekabolami). Esengeli mpenza ko zala na esika mwa mateya maye mazali ya kokanga mpe ezangi ko mememe(makelele, solo songolo, bato kotambola tambola o'libanda).
- **Bisalelo mwa mateya:** C o'likya ete ozali na bisaleli bwa mateya manso maye o'sengeleki na mango mpe biloko mango makoki kozala, tablo, videyo molakisi, makoma manene, internete, mpe biloko basusu ma ndenge na ndenge. Ndimisa kaka bisaleli maye mako fongolisa bwanya mwa balandi onzela ma pratiki ya lisanga.
- **Matalisi:** matalisi malamumu ma kosalisa lisanga na kolanda makanisi mo kobimaka: koma liko mwa tablo, zala na nkombo o'kingo mwa yo, talisa biyano mazwami mpe tiya mango likolo ma mire.
- **Mo pepe:** ntango mo pepe ezali motuya malamumu mpenza; esengeli obongisa mateya na lolenge ebele soki olingi te makutani mayo mazala maye ma koki te mpo ba bomoto, moye balandi ba komiyoka maksi mingi, mpe, soko olingi misala ezala na bokangami mpe moto. Moto mwa mokili ezali kotiesama na nzela na moyi, (polé/molili), eteni mwa ndako esengeli ezyala mabiloko maye (bakiti kitoko, ba kiti mwa misala, mpe kiti mwa makomeli).
- **Bopelisi moto, moyi mwa mokolo,** kaj mpe pole eko telemisaka bato balanda malamumu na bokasi bonso mpe ba bimisa makanisi malamumu.
- **makelele mwa chambre:** tala malamumu mpenza soki makelele ma chambre ezali malamumu, soki ezali na makelele mosusu te maye ma koki kobungisa balandi, boye ba landi banso ba koyokana malamumu na makanisi ma bango o'lisanga.
- **Tango mwa bopemi:** Ŝanĝu bongolisa esika maye makoki kozwela ntango mwa bopemi, kozala na mwa biloko mwa kolia mpe ya komela ebele, sala mpe masano maye mako telemisaka lisanga.
- **Na lolenge ya bato banso:** Tio maye mazala tango inso ya kobosana, kasi tala na ino moto moko bima na chamber soki ezali malamumu mpe kanga ba fenetre, chamber esengeli ezala na mo pepe ya malili mpona kosunga balandi ba yeba ko landa mateya mpe ko mikotisa!

- **Botelemisi mwa bisika ya kofanda:** na sima ya chambre la câmbro, lolenge ya kopanza nto pe kokabola bakiti ekoki kosala ete bato bat ka mwa mokie ko kanisa onte ya malandi, nsima okoki ko mona maye kitoko me maye ma kitoko ten to mpe maye ma koki mpe maye makoki te:

-

1. 'U' shape

Advantages

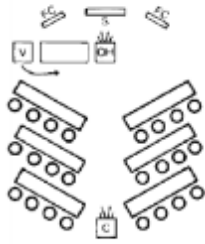
- Businesslike
- Trainer can walk into 'U'
- Generally good participant visibility
- Standard, therefore non-threatening

Disadvantages

- Somewhat formal; needs ice-breaking
- Some participants masked by audio visual equipment
- Front participants constantly at 60-90° (neck ache)
- Rear participants are far from screen/flip chart

FC = Flip Chart / OH = Overhead / S = Screen / C = Carousel / V = Video

3. Herring Bone

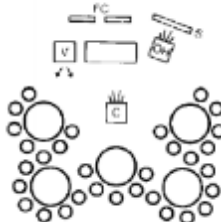
Advantages

- Space effective for large numbers
- All participants at good angle to screen/flip chart, etc
- Trainer can walk down 'spine'

Disadvantages

- Several participants 'masked' by others
- Reminiscent of school
- Encourages dysfunctional groupings
- Rear participants far from screen/flip chart, etc
- Relatively poor participant/trainer contact

4. 'Bistro'

Advantages

- Ideal for 'teambuilding' sessions and small group workshops
- Informal: encourages maximum trainee participation/identification
- Original: encourages open-mindedness
- Trainer can 'circulate'

Disadvantages

- Some participants have poor visibility or may be constantly at an angle to screen/flip chart
- May foster lack of attention and encourage side conversations
- Encourages splinter group identification

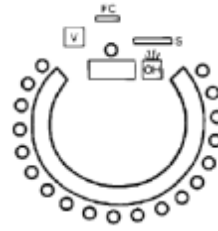
5. Circle

Advantages

- Ideal for sensitivity training sessions
- Encourages maximum participant involvement
- Excellent trainer/participant contact
- Minimum side conversations;
no informal group formation

Disadvantages

- Difficult to find tables which can be set up in a circle
- Some participants have poor visibility/neck ache
- Without suitable tables participants may feel unnecessarily 'exposed'
- Overtones of 'touchy/feely' style encounter groups

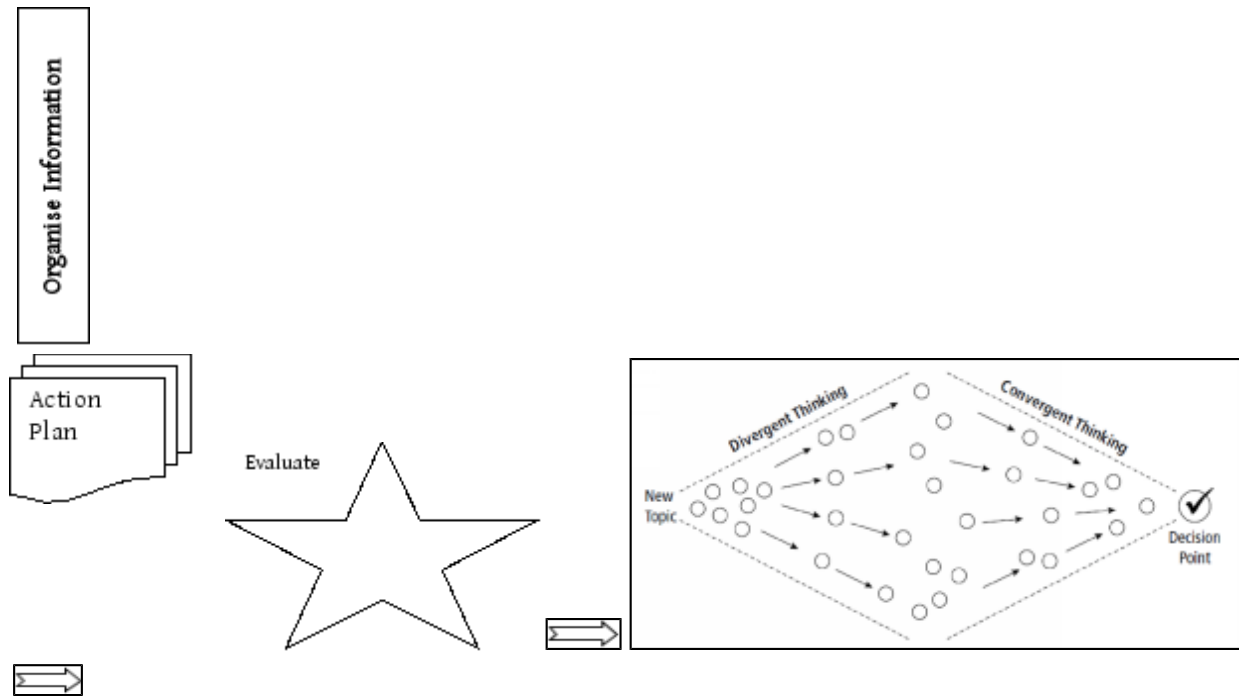
4.2 lolenge ya kopesa malakisi

Mayebisi: Administri kotia mayebisi mpe zwa maye makoki kosalisa balandi mpona ko bongolisa bango maye ba yokaki na maye ba koyoka sikawa maye mazali etinda ya molakisi nto mpe mosalisi. Ri asengeli ko yeba monoko moye balandi mpe bayebi, ba ndakisa mpe ba biyano.

Kosala eloko songolo: Administri ko kotisa mpe ko bakisa eloko songolo ezali kotale kaka bokonzi mpe ndingisa mwa mosalisi na ntina ya biloko maye mozwamaki uto kala nto mpe na ntina ya kosalela Lojistike, mpe kotambwisa milulu bo ebongi, ko kotisa bisaleli ezali bongo mpona koluka lolege nini ya kopesa malandi formme oyo esengeli na mango mpe kosala ete, bizano mozala maye lisanga moko seleke.

Makasi bwa nzoto: Administri ko mela eloko lioko mpona bo kolongono bwa nzoto ezali malamu mingi mpe ezali kotalisama na ntina ya kolendisa lisanga ba yeba mambi ma mateya. Ko milengele na lisanga, kozala misu nga, koyeba ko sosoli sa makambo, kolonga bobendano nto pe makambo, kotinda bato na kolanda mayebisi ezali maye ya motuya na kati ya mibeko moye motalisi makasi bwa nyoto nto pe ya lisanga.

Maye ma pesemi mpona ko mekola lolenge nini masalisi ma lisanga ma kozalaka:

4.2.1 ko botama mwa makanisi motuya

Tango mokano monene, motu mwa mateya, etalisami, mosalisi ako sala manso bo ebongi mpona ko kotisa o'balandi lolenge ya kososola mateya. Mpona balandi, mpona ko botisa makanisi, na tango bato ba kozala libre, ko pesa makanisi: kolokota makanisi manso mabimi,

mpe bisaleli misusu ekoki ko bebisa mpe lisusu maye makokaki kozala nto pe maye malengelamaki.

Ya motuya ezali kobotisa mwa makanisi mukie bo ebongi na tango esengeli.

4.2.2 Organizu informacjojn

Molakisi ako bongisa mpe kotalisa lolenge nini akoki ko pesa mateya maye mpe ako sambisa mango te yambo ya kopesa mango.

Maman na ikambo ezali kobongisa mayebisi na bosembo manso yambo ko banda..

4.2.3 pona maye eleki motuya mpe pesa etinda

Ntango ma bosangisi makanisi ezali na etinda se lioko ko pesana makanisi, ko sangisa sima na nkasa se lioko makanisi maye maleki motuya, kotalisa makanisi na ordre mpe lolenge anko ezali ko pesa mitindo na lolenge ya ebandela mpe suka.

4.2.4 bongiss maye ma koki kosalema mikolo mokoya

Eyano esengele ezala maye makozwama o'lisanga; mosalisi esengeli asosola te lolenge ya kozwa maloba mpe kopesa makanisi eko salama lolenge kaka lisanga mobongisaki uto milulu malekaki mpe ko balola mango te.

4.2.5 etinda

Liboso ya kokanga lolenge mwa bopesi malakisi, mosalisi esengeli na ino ko sosola ete, bitinda maye maye ma biamki o'lisanga uto kala eko zala na makutani mpe, mpe lolenge mwa kolobela nto mpe kozwa maloba eko simbama na balandi banso.

4.2.6 bisaleli mpona kosalisa mateya mazala pete

Ezali na bisaleli ebele oyo ba koki kosalela na tango ya malakisi mpona ko sunga ete makanisi mabima malamumu mpe ko pesa mayele na ntina ya maye ngombo te ngambo bo ebongi. Biloko mosusu ezali ba mots et mmisusu ezali mpe ba mots te. Mpe nionso na manko ezali kaka motuya na ezalela ya malonga ya biska mateya ma koywama mpe tango bozali kosalela nabokeseni mpenza bioko bwa mateya boyeba ete bato ya lolenge na lolenge ba zali pe koyekola lolenge ya malakisi ma kopeseme na yango eleki malamumu mingi kosangisa bisaleli ma mateya ebele maye ma koki kozala na nsima ya mouvement nayo nionso! Tablo maye elandi, ezo lakisa litani bwa bisaleli mwa mosalisi maye mako zalaka mingi mpesa ko salelama na mateya.

Nkombo	Mokano	Ndakisa
Motuna	Sangisa mituna mwa lisanga	Molakisi ako senga liboso koyeba ntina ya motu mwa mateya.
Bokundoli	Esolisaka mpe emonisaka makanisa manso ma bato	Misapi ya minene likolo/na nse (soki ko ndima/mpe kondima te)

Malandisi	Eko pesa na mokuse nini elobamaki.	Molakisi ako bandela makanisi mpona ko pesa limemia.
Molongo mwa ba mots	Eko ndimbola mabomamo mwa malakisi	Molakisi ako lakisa ndakisa "na tango olobaki ete obungi o'makanisi mwa yo, mpe obunngi na bandakisa to lingi toyeba soki ezalaki kobanga, nini oyokaki? "
Kopanza nsango	Kosalela esengo yambo ete osalela malakisi	Molakisi ako senga"soki balandi banso ba lembi soki to koki kozwa minute zomi ya bopemi?"
Botambwisi bwa mituna mpe masemisi mwa makanisi	Mosalisi ako lobela na ntina yam aye mazwami te	Molakisi ako loba "mpona motuna, nazo mona misapi motelemi ngwi soki pe bo koki ko mona...?"
Zwa makanisi kaka na mateya	Landa makanisi mpe sangisa mango	"boye mako balama na maye to lobelaki uto ebandela nto pe kala"
Kotelemisa ba landi baye ba koloba te	Tuna bango mbala moko, mpe pesa bango makoki ya koloba	"ezali momgomgo bato basusu baye na yoki nanu lele awa te soki bo koki kobakisa mwa likambo?"
Kobongolisa lolenge mwa matalisi	Tala,mona mpe zwa makambo na lolenge mosusu	"malamu, tala soki ozali baton-magik nto pe nzete mwa nguya moye moko pesa yo ..."
Bosangisi mwa mateya	Eko sunga na kososolisa mpe koyeba esika nini tozali sikawa, mpe eko ndimbolisa makanisi, ktp	"tiii sikoyo tozali kolobela na ntina ya X, Y, Z, mpe to telemi awa"
Bokelemi mwa dgadga	Eko sangisa makanisi manso mpe eko tinda na biyano ma suka	Ezali motuya mpona kosangisa makanisi maye makeseni na bieteni mwa mango maye ma kosangisa makanisi masusus

Mongong	Talisa malakisi, mpe mongongo ebele, na koganga/kofanda kimia/lolenge na rithme	Ezali malamu mpona ko talisa mateya ma motuya songolo.
Bosangani misu bwa	Yango kaka maye mazali na ntina	Tala balandi banso o'lisanga na misu mwa yo
bokebi	Talisa ete ozali ko sepela na makanisi maye balandi bazali kobimisa – mpe pesa talisa bokebi mayo na balandi baye bazali koloba soko moke te	"maye mazaliya motuya mpona malandi botondi mpona kotia manko!"
Koloba mwa elongi	Salela liboso mongongo (ndingisa, fanda kimia, mpe wumela, ndima, nto pe boya)	Ndima na moto, ninganalokola oko yoka malili,...
Fanda kimia	Sala mpe nsima tuna mituna ebele	Tikala kimia nsima pesa mituna mpona kofulusa koteleme bwa lisanga mpona malandi
Tala lolenge/ya lisanga mozwami	Fanda na esika lioko maye okoki ko mona balandi banso	"fanda na pembeni mpo ete balandi banso ba yeba komona manso 'miso ma bango"
Kobungisa makanisi ntango inso	Keba na yango	Kanga zolo mwa yo, mpe kanga suki mayo, mpe simba mbebo mayo

4.2.7 Mabongisi

Robert Pike proponis "ses Pojn de efika prezento": "Konvena Preparo kaj Ekzercado Preventas Malbonan Rendimenton ". Bazite sur tio ke Jeff Bracken disvolvis siajn 8 Pojn por efika planado kaj preparado de faciligado.

Laboro de faciligantoj estas relative defia kaj renkontas krizojn, lastminutajn ŝanĝojn, neantaŭvideblajn ŝoviĝojn en grupa dinamiko kaj aliajn surprizojn, kaj al tiuj situacioj faciliganto estas atendata reagi en flua, fleksebla maniero. Sistema aliro al planado kaj preparado de faciligo povas helpi al faciliganto trakti tiujn realaĵojn, senĉese plibonigante rendimenton kaj pligrandigante la valoron provizatan al klientoj.

Maboke zomi maye ya ba toil mpe ya ba tekini maye mazali motuya koleka mpe eko sunga ko kotia ba etinda yam aye ma bongisamaki mpona mateya mpe ma bongisi mwa kosalisa mpe lisusu kobongisa lisusu malam mpenza bokasi ya kibomoto ezalela lokola mosalisi.

Matalisi na ntina ya kobanda:

- **komona musika**-kopanza boyebi na lisanga ya baye ba kotuna malandi mpe lolenge ya makambo mo kotambolaka mpo ba yeba kotiya ba doute na ma kanisi mayo ya kosalisa.
- **mokano**- talisa mposa mpe maye mazali kozela ba kliyantele
- **bato**- ndima molongo mpe bokasi mwa bato baye ba lingaka kobakisa makanisi
- **misala**-talisa misala maye ekoki kosalama, maye mazali mpe talisa lolenge ya musala mago ma oki kozala na ntina ya bokutani na ba kliyantele.
- **esika mwa malandi**-libobo kotisa maye manso makoki mpo na lojistike mpe bozalisani bwa esika mpona malakisi.
- **lolenge ya kopesa mateya**- kesenisa matalisi, bisaleli mpe ba etinda mwa lolenge ya kosalisa na nzela ya kokokisa, mikano, balandi, bopesi mpe esika mwa balandi ba kolanda mateya.
- **Kotiaia na mosala**-rekonsideri ndima ba buku mwa mateya mpe bisaleli manso maye ma kosalisa na lolenge ya kopesa malakisi mpe mekola malakisi mayo.
- **moto ako bongisaka**-esti zala na makanisi, mabanzo mpe bomoto mwa yo ngwi mpona kotalisa mpe kotalisa bokebi na kibomoto mwa yo ya kala mpe ya kopanza malakisi.

4.3 malakisi

Makanisi: mosalisi azali na posa ya kozala na boyebi na ntina ya balandi baye mpe RI eko salisa. Boyebi na ntina ya balandi bayo ekoki kosunga mosalisi na kosalisa makutani bongo ebongi na nzela ya kososola lolenge moto moko na moko ako kanisaka mpe koyaba lisanga mobimba ma sunga mosalisi ko lengele makutani bongo ebongi. Liboso kozwa makanisi mpe maloba, ezali kosenga te, tango molandi moko nto pe lisanga mobimba ba kobangaka na ntina ya bokasi mwa makutani.

Bozalisi: bozalisi (misala maye ma ekolo mpe maye maekolo te) na bokeseni mwa bato o'makutni, - kasi bozalisani mwa motu mwa mateya- ekoyala na ntina na lolenge masalisi esengili kozala. Soki mazalisi mana, esengeli etindama yambo te makutani esalema mpona ko kotisa kondima mpe koboya mikakatano o'ntango mwa mateya.

Boyambi: mosalisi esngeli apesa bokebi maye na boyambi ya lisanga liokp na lioko o'kati na mateya. Lolenge ako mipesa mpe boyambi mokeseni mpe epesemeli na lolenge lisanga lioko na lioko azali na maksi, bozalisi mwa moto mpe motuya mwa motu ma mateya lolenge moko tuta molandi moko na moko.

5 Ebele ya bisaleli mwa matangi

Soki olinngi okolisa makasi mpenza mayebi mayo na nzela mwa mokanda maye, tala ndambu mwa maye matalisami mpe maye mabongisami na lolenge ya mataliseli mpe foto na mateya oyo:

5.1 Buku

- Facilitation Toolbox, [Angela Scaueru & Herve Tunga](#)
- Basic Facilitation skills, [The American Society for Quality](#)
- 6 The IAF Handbook of Group Facilitation, [Sandy Schuman](#)
- 7 Facilitation Basics, [Donald V. McCain & Deborah D. Tobey](#)
- 8 The Facilitator's Pocketbook, [John Townsend & Paul Donovan](#)
- 9 The Trainer's Pocketbook, [John Townsend](#)

